

Rosa Luxemburgin kirjeistä

(Jatkos ensimäiseltä sivulta)

tuskaisella magnetismilla aina vetävät katseeni puoleensa. Tosin on myös kaikkialla yksityisiä ihmisiä, joihin ei edes vankilapuku voi pysyä, ja jotka lähettävät maalarin silmää. Niinpä keksin täällä pihalla nuoren työläisnaisen, jonka solevat muodot, kuten luivien klerretty pää ankarine profiileine olivat aivan Millet'n tyyliä; oli nautinto nähdä kuinka aatellisin liikkein hän veti kuormia, ja hänen lalhain kasvojen kireä iho oli liidunvalkea kuin traagillinen naamio. Mutta surullisten kokemusten opettamana yritän minä välttää tuollaisia paljon lupavia ilmestyksiä. Niinpä olin Barnin-kadun vanklassa nähnyt erään liikkeittään kuninkaallisen vangin ja kuvitellut samanaista sisäpuoltakin. Mutta kun hän tuli siivoajaksi minun osastooni, osastautui kahden päivän päästä, että tämän kauniin naamion takana oli sellainen määrä tyhmyyttä ja alhaista mieltä, että minun täytyi kääntyä pois päin kun hän tuli vastaan. Ajattelin silloin, että kai Milon Venuskia on voinut säilyttää maineensa natsista kauneimpina vuosisatojen halki vain siksi että vaikkei. Jos hän avaisi suunsa, niin häviäisi kai viehätyks hiltään.

marraskuun keskivälillä 1917.

Mutta nyt se on ohi kaksi viime kirjettäni olivat jo kirjoitettu vainajalle (tri Hans Dieffenbach, Rosa L:n parasta ystäviä, joka kaatui sodassa). Uskomattomalta vain tuntuu. Mutta ei puhuta siitä, minä selvitän sellaiset asiat mieluummin yksinäni, ja jos joku yrittää "säätää" valmistaa minua kuulemaan "lohduttaa", kuten N. teki, niin ärsyttää se minua sanomattomasti. Etä lähimmät ystäväni niin vähän minua tuntevat ja arvioivat niin alas, etteivät käsitä: paras ja hienoin tapataällaisessa tapauksessa on nopeasti ja lyhyesti sanoa pari sanaa: hän on kuollut..... se loukkaa minua, mutta ei siitä enempää.

Kuinka onkaan säälä näitä kuuksia, jotka kuluvat hukkaan ja joita voisimme yhdessä elää niin monta kaunista hetkeä, huolimatta kaikesta siltä hirveästä mitä maailmassa nyt tapahtuu. Tiedättekö, Sofitchka, mitä kauemmin tätä kestää ja mitä enemmän tämä jokapäiväinen kataluus ja kauheus käy yli kaikkien rajain ja mittain, sitä tynyemmäksi ja lujemmaksi minä tulen, niin kuin ei luonnonvoimia, hirmumyrskyä, vedenpalsumusta eikä auringonpimennystä vastaan voi käyttää siveellisiä mittapuita, vaan on katsottava niitä kiertämättöminä, tutkimuksen ja tietämisen esineinä.

Tämä on ilmeisesti historian objektiivisesti ainoa mahdollinen tie ja sitä on seurattava, antamatta yksityisiä itseään sen pääsuunnan suhteen. Minulla on sellainen tunne, että tämä siveellinen lieju, jonka läpi me kahlaimme, tämä suuri hullujenhuone, jossa elämme, voi kerrassaan, noin tästä päivästä huoliseen, kuin taka-ikkunasta muutua vastakohdaksi, valtavan suureksi ja sankarilliseksi, ja sen — jos sota vielä kestää pariin vuotaa — täytyy muuttua siksi, täytyy..... Lukekaa An. Francen "Jumalat janoavat". Minä pidän tuota teosta niin suurena etuplässä siksi, että se nerokkaalla katseella osottaa yleisinhimilliseen: kas tuollaisilla olentopahasilla ja tuollaisilla jokapäiväisellä pikkumaisuudella suritetaan historian ratkaisevina hetkinä valtavia tekoja ja monumenttaalisia liikkeitä. Historiallisissakin asioissa on kaikki olettava niin kuin yksityiselämässä; tynyesti, suurpiirteisesti ja hienosti hymyillen. Minä luotan lujasti siihen, että kaikki väädoän sodan jälkeen tai sen lopussa

kääntyy oikein päin, mutta meidän täytyy ilmeisesti ensin kahlata hirveimpien inhimillisten kärsimyksen kauden kautta.

Olen nyt syvällä geologiassa. Se tuntune Teistä hyvin kuivalta tieteeltä, mutta erehdys. Minä luen kuumeisella harrastuksella ja intohimoisella tyydytyksellä; se laajentaa valtavasti henkistä näköpiiriä ja antaa niin yhtenäisen kaikkikäsitteävän käsityksen luonnosta, ettei sitä mikään muu tiede osaisi..... Mitä luette? Klunka on Lessing-Legenda?..... Kirjoittakaa pian tätä tietä, tai ainakin virallista, mainitsematta tästä kirjeestä..... Mitä kirjoittaa Karl? Milloin tapaatte hänet? Sanokaa tuhannet terveiset.....

* Teidän Rosa.

Breslau, 24. 11. 1917.

Erehdytte, että minä jo edeltäpäin olisin kaikkia uuslaikaista runoilijoita vastaan. Minä luin 15 vuotta sitten ihastuksella Dehmeliä — eräät proosarat: Rakastetun naisen kuolinuoteella, muistan hämmästyksi ihastuttivat minua. Arno Holz'in Phantasuksen osaan vielä ulkoa. Sitteen jän tielle ja palasin Goethen ja Möricken luo. Ho'manssthalia en ymmärrä, Georgea en tunne. Totta kyllä: niissä kaikissa pelkään hieinan sitä muodon, runollisen ilmaisekeinoon täydellistä hallintaa ja suuren, jalon mallmankatsomuksen puutetta. Tämä ristiriita sointuu sielussani niin ostosti, että kaunis muoto tuntuu fraasilta. Ne tulkitsevat väliin ihmeellisiä tunnelmia. Mutta tunnelmat eivät vielä tee ihmisiä.

Breslau, jouluk. keskivälillä 1917.

Nyt on Karl jo vuoden istunut Luokassa. Olen sitä tässä kuussa usein ajatellut ja juuri vuosi sitten olette Te minua katsomassa Wronkessa, toitte kauniin joulukuuseen..... Nyt hommasin itselleni, mutta sain huonon, poikkokaisen — ei voi verratakaan viimevuotiseen. En tiedä miten siihen saan sopimaan kaikki kahdeksan kynttilääni. Tämä on kolmas jouluni kopissa, mutta älkää ottako juttua traagillisesti. Olen niin rauhallinen ja iloisen kuin koskaan. Ellen makasin kauan valvella — en saa nukkuttua ennen yötä, vaikka on mentävä vuoteeseen klo 10, — silloin unelmoin pimeässä. Ellen aattelin: kuinka ihmeellistä, että minä aina elän kuin iloisessa hurmiossa, — ilman erikoista syytä. Niinpä esim. makaan nyt pimeässä kopissa kivikovalla patjalla, ympärillä vallitsee tavallinen kirkkomaan rauha, on kuin haudassa; akkunasta heijastuu lakeen lyhdyn kajastus. Aika ajoin kuuluu kaukaa Junan huonina tai akkunan ulkopuolelta vartiin raskaitten saappaitten rasahdus, kun hän ottaa pari askelta jaloitelakseen. Hieta kirahtaa niin tolivotomasti näiden askelten alla, niin kuin siltä pimeään yöhön puhuisi olennuun koko tyhjyys ja toivotomuus. Täähön makaan minä hiljaa itsenäni, kiedottuna pimeään, ikävään, vankeuden ja talven paksuihin vaipoihin, — mutta sydämissäni sykkii käsittämätön, tuntematon sisäinen riuhi, kuin kulkisin loistavassa päivänpaisteessa yli kukkaiden niittyjen. Ja minä hymyilen pimeässä elämälle, kuin tietäisin jonkun ihmeellisen salaisuuden, joka rankaisee kaiken pahan ja surullisen sekä muuttaa ne pelkäksi valoksi ja onneksi. Ja samalla haen minä itse syytä tähän iloon, mutta en löydä mitään ja täytyy nauraa itselleni. Minä uskon että se salaisuus ei ole muuta kuin elämä itse; tämä syvä öinen pimeys on niin kaunis ja pehmeinen kuin sametti, kun vain sitä oikein katsoo. Ja määrän hiekan kirahtelusta vartijan hitaitten, raskaitten askelten alla kaikuu myös pieni kaunis laula elämästä, — jos vain osaa oikein kuulla. Tällaisina hetkinä ajattelen minä Teitä ja tahtoisin niin mielelläni antaa Teille tämän taika-avai-

men, jotta Te aina ja kaikissa oloissa ottaisitte vaarin kaikesta kauniista ja iloisesta mitä on elämässä, jotta Tekin eläisitte hurmiossa ja kulkisitte kula kukkaniityillä. Euhän minä yritä ruokkia Teitä erakkokiel-täymisellä eikä kuvitellulla riemulla. Minä suon Teille kaikki aistien ilot. Mutta minä haluaisin sen lisäksi antaa Teille tyhjenemättömän sisäisen riemuni, niin että varmaan tietäisin Teidän kulkevan läpi elämän tähtisessä valpassa, joka varjelsi Teitä kaikesta alhaisesta, pikkumaisesta ja ahdistavasta.

Rosanne.

Breslau, 14. 1. 1918.

Jouluksi saamani Rodin tuotti minulle suuren ilon ja olisin heti kiittänyt, mutta kuulin, että olette Frankfurtissa. Erityisesti miellyttää minua Rodinin luonnontunne, hänen hartautensa jokaisen kedon ruohon edessä. Hän on mahtanut olla kelpo mies; avoin, luonnollinen, sisäistä lämpöä ja intelligenssiä yllvuotava; hän muistuttaa minusta kovin Jaur'es'ta.....

Luen juuri vanhempi Shakespearetutkimuksia 60- ja 70-luvulta..... Voisitteko toimittaa minulle Kunink. Kirjastosta (Shakespeare-kirjoja).

Breslau, 24. 3. 1918.

Jospa nyt saisin olla yhdessä ja, kenttä kuleskellen, jutella kaikenlaista, niin olisi hyvä, mutta eipä ole nyt toivoa. Minun vetoumukse- ni on hyljätty sekä samalla perinpo- jin selitety minun kehnouten ja parantamattomuuteni samoin pyyntöni saada edes lyhyt loma. Minun täytynee siis odottaa, kunnes me olemme voitaneet koko mailman.....

Teidän täytyy mennä Kasvi- tieteelliseen Puutarhaan ja kertoa minulle tarkoin. Tänä keväänä tapahtuu näet ihmeitä: Ilmut ovat tulleet 1—1½ kk. liian aikaisin. Sata- kieli oli täällä jo 10 p. maaliskuuta, kenokaula, joka muuten tulee vasta huhtik. lopulla naurol jo 15 p. ja "Heiluntallintu", joka ei koskaan tule ennen toukokuuta, on vihelänyt täällä jo viikon aamuhämärissä ennen päiväkoittoa!.....

Breslau, 12. 5. 1918.

Useimmat kaupunkilaiset ovat sentään pohjaltaan raakoja barbaareja..... Minussa esiintyy, päinvastoin, sisäinen yhteenkasvamien elimellisen luonnon kanssa miltei sairaal- loisissa muodoissa, joka kai riippuu hermostoni tilasta. Tuolla ulkona on toyntoleivospari hautonut poikasen — kolme muuta ovat kai kuolleet. Tämä voi jo hyvin juosta — olette kai huomannut, kuinka hullunkuri- sesti työtöleivoset juoksevat, lyhyin ketterin askelin, tepastellen, eikä niinkuin varpunen tasajalkaa hyp- pē, se osaa myös lentää, mutta ei kai vielä löydä ravintoaan..... Sanon itselleni turhaan, ettenhän minä ole vastuussa kaikista maailman nalkai- sistä leivosista..... Niin olen minä kopistani kaikille taholle välittömäs- ti yhteydessä tuhanten pienten ja suurten luontokappaleitten kanssa se- kä seuraan kaikkea huolella ja tus- kalla..... Tekin olette niitä pieniä lintuja ja luontokappaleita, joiden puolesta kaukaa käsin sisäisesti vä- risen. Minä tunnen kuinka Te kärsitte siitä, että vuodet peruuttamat- toimina kuluvat, ilman että saa "elää". Mutta kärsivällisyyttä ja rohkeutta! Me elämme vielä ja suur- ta elämmein. Nyt näemme ensia, kuinka vanha maailma sortuu, kappale päivässä, yhä uusi vieroimä, jätti- läisortuminen..... Koomillisinta on, että useimmat sitä tuskin huomaavat ja luulevat vaeltavansa vankalla maalla.....

Breslau, 18. 10. 1918.

En ole vielä saanut vastausta kanslerille lähettämäni sähkösanomaan..... Mutta joka tapauksessa olen nyt sillä päällä, että en enää

lahdo ottaa vastaan ystäväni var- tiomisen alaisena. Minä kestin kaik- ki kärsivällisesti vuosia läpeensä ja olisin muissa oloissa vielä kestänyt. Mutta kun tapahtui asemassa yleinen mullistus, sattui sielussani jotain. Tapaaminen silmälläpidon alaisena, niin ettei voi puhua siitä, mikä to- della mieltä kiinnittää, on jo niin ra- sittavaa, että kieltäyn kohtaamasta ketään, kunnes tapaamme vapaina ihmisinä.

Kaun se ei enää voi viipyä. Jos Dittman ja Kurt Elsner ovat vapau- tetut, eivät ne voi minuakaan kauan vankilassa pitää ja Karlekin on pian oleva vapaa.....

Tuhannet terveiset näkemään.

Rosanne.

LOCWOOD, N. Y.

Tervehdys kaikille Toverittaren lu- kijolle. Kirjoitan ensi kerran leh- teen. Minä olen kolmentoista vuotias ja olen neljännessä luokassa koulussa. Minulla on äiti, mutta hän on jättänyt minut; ja minä olen kuullut, että hän on Fitchburgissa. Minulla on kaksi sisar ja kaksi vel- jöä. Niiden nimet ovat: Vieno, Aino ja George. Minulla on yksi serku, jonka nimi on Jorma. Minä olen täällä enoni luona.

Meillä on kolme vasikkaa, neljä he- vosta. Niiden hevosten nimet ovat: Mutt, Dick, Bab ja Mach. Meillä on kolmekymmentä lehmää, kaksi kissaa ja niiden kissojen nimet ovat: Mikko ja Matti. Meillä on kolme kissaa, mutta lehmä astui yhden kissan päälle.

Täällä oli tanssit kiitospäivänä, mutta minulla ei ole ollut tilaisuus mennä, kun oli kylmä päivä. Kylmä talvi on tulossa. Täällä on jo sata- nelä tuntia muutaman kerran, mutta se on sulanut. — Helen Rosander.

TILAA TOVERITAR!

SOPIVIN JOULULAHJA NAISILLE JA MIEHILLE

Kun ajattelette sopivaa joululah- jan ostaa tuttavillenne ilkkää unohta- koto että hyvä Fountain-kynä on tervetullein ja käytännöllisin lahja kenelle hyväksi. Kirjakaupassamme on suuri varasto hyviä Foun- tain kyniä hinnat vaihdellen \$2.75 — \$7.00. — Kynät lähetetään postissa erikoisissa koteloissa. Tilau- sta lähettäessä on hyvä mainita jos henkilö jolle kynä ajetaan on nais- nen eli mies.

Tilatkaa kynät osotteella:

TOVERIN KIRJAKAUPPA,
BOX 99, ASTORIA, ORE.

HANNAN S. S. O. ompeluseuran kokoukset pidetään jokaisen viikon torstaina, kello 8 i.p.p. Huom. Kahvia saatavana joka ko- kouksen loputtua.

WAUKEGANIN, Ill., S. S. O. viralliset kokoukset pidetään joka kuukau- den ensimmäisenä ja kolmantena torstai- na, alkaen kello 8 illalla. — Osaston ompeluseuran kokoukset ovat jo- ka toinen torstai, alkaen klo 2 j. p. p. Kahvia kokouksen loputtua.

ABERDEENIN S. S. CLUBIN ompeluseura kokoukset pidetään osaston talolla joka toinen torstai-ilta, kello 8. — Osote: 713 E. 1st St. — Tervetuloa.

HOQUIAMIN S. S. O. ompeluseuran ko- koukset pidetään osaston talolla, Ahjoias- sa, joka torstai, kello 2 i.p.p. Osote: 315— 10th St., Hoquiam, Wash.

PORTLANDIN S. S. Osaston ompeluseuran kokoukset pidetään osaston talolla joka toinen torstai-ilta, kello 8. — Osote: 713 Montana Ave.

+++
+ NEW YORKIN SUOM. NAISTEN +
+ OSUUSKOTI +
+ JA PAIKANVÄLITYS-TOIMISTO +
+ 241 Lenox Ave. & 122 St. +
+ Telefooni: 813 Morning side +

+++
+ NAISTEN OSUUSKOTI +
+ SAN FRANCISCO, CAL. +
+ 3627—16th St. +
+ Telefooni: Market 3968 +

+++
+ SAN FRANCISCO +